СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1951. No. 34. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 10, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АРМІЯ НАКАЗУЄ ПОКІНЧИТИ ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК

Вашингтон, 8 лютого. — На пресовій конференції відчитав президент Труман доручення, яке він переслав армії, щоб вона видала наказ страйкуючим залізничим стрілочникам повертатися до праці. Перериваючи читання цього комунікату сказав Труман усно від себе, що провідники залізничих юній знехтували умову з 21 грудня 1950 р. і їхня поведінка нагадує поведінку „пачки росіян" які ломлять умови.

Команда армії, під якої доглядом частинно залізниці находяться ще від згаданого дня, негайно повідомила стрілочників, які є членами братства вагонових службовників, щоб вони повернулися до своєї праці найдальше до год. 4 сполудня в суботу, а як цього не зроблять, будуть відправлені зі служби і стратять право старшинства.

Водночас армія оприлюднила частинну підвишку платні для залізничих робітників, що працюють у варстатах і на шляхах, з обов'язуючою силою від 1 жовтня 1950 р. Це є половина підвишки, яка була умовлена 21 грудня, а яку відкинули члени чотирьох залізничих братств (юній) при голосуванні.

Юнійні провідники були поражені доганою президента і негайно заявили, що їхня поведінка є демократична, бо юнії вирішують угоду голосуванням і тому вони „потрясені заміткою президента, який прозвав їх росіянами". При цій нагоді вони нагадали президентові, як то він закинув сталінську поведінку морській піхоті, яку опісля мусів відкликати.

У відповідь на ультимат армії страйкуючі залізничники почали повертатися до роботи якстій і є надія, що нормальний рух на залізничих шляхах буде приверненний ще перед назначеним часом.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ НАГЛЯДАЄ НАД КОНТРОЛЕЮ ЦІН

Вашингтон. — Спір, який повстав між департаментом справедливости і Бюром Стабілізації цін покінчився в мирний спосіб, коли директор економічної стабілізації Ерік Джанстон, заявив прилюдно, що цю працю перебирає департамент справедливости. Це вкладає на департамент справедливости обов'язок потягати до судової відповідальности усіх, хто ломлять засади, проголошені Бюром Стабілізації в справі контролі цін. Вже давніше заповідали, що Федеральне Слідче Бюро („Еф Бі Ай") буде мати право переводити допити в цій справі.

ФІНАНСОВА ПОМІЧ ДЛЯ ЛІКАРІВ І МЕДСЕСТЕР

Вашингтон. — Сенатська комісія праці й прилюдної добродійности одноголосно одобрила програму зарадження недостачі лікарів і медсестер та споріднених зайнять. За таким пляном уряд має дати фонди спеціяльним школам і університетам, щоб вони розбудували відповідні уладження для таких цілей, якщо їм досі недоставало грошей. Це має бути так наладжене, щоб студенти могли користуватися такими уладженнями особисто. Для студентів медицини призначено по $500, для дентистів по $400, для студентів дентистичної гігієни по $150, для медсестер по $200, для студентів прилюдного здоров'я по $100. Загальні кошти на такі цілі будуть виносити $41,000,000 річно.

ОСТЕРІГАЮТЬ КРАЇНУ ПЕРЕД ЗАНЕДБАННЯМ ШКІЛ ПІДЧАС ВОЄННОЇ ПІДГОТОВИ

Ню Йорк. — У промові до 300 виховників, які зібралися на річнім форум в готелю Шеррі, д-р Вилієм Ф. Россел, президент учительського каледжу Колумбійського університету заявив, що це було б злочином, коли б країна занедбала свої школи підчас підготови до тотальної війни. Було б небезпечним в теперішньому часі занедбувати школи, обнижаючи їх кількість або стримуючи належну дотацію на їх вивінування й утримання, або стримуючи розбудову нових приміщень чи дозволяючи учителям залишати свої становища. „Під теперішню пору спадає на нас усіх велика відповідальність ...Ми йдемо на зустріч війні, яка не буде велася на давній лад нечисленною силою найманих вояків. Ми стоїмо перед тотальною війною, у якій візьмуть участь усі і воюватимуть за все, що в нас осталося"—остерігав д-р Россел.

ПОВІТРЯНІ МАНЕВРИ ДЛЯ СПИНЕННЯ АГРЕСІЇ

Правильні частини повітряних сил і армії почали в четвер чотириденні маневри для випробування оборонної підготови до відбиття агресії ворога в північно-східних стейтах. У маневрах брали участь бомбардувальники Бі-50 і Бі-29, які пробували „напасти" на північно-східну територію Злучених Держав, якої оборонна база находиться в Нюберґ, у стейті Ню Йорк. З уваги на небезпеку не оприлюднено вислідів вправ першого дня, одначе стверджено, що оборонні частини зустрінулися з „агресором". Один літак, Бі 45, розбився і згорів коло Плимут, у стейті Норт Каролайна, одначе його залога вискочила парашутами перед часом. Цей літак належав до атакуючих і він прилетів з повітряної бази коло Шревпорт, у стейті Луїзіяна. Територія, на якій відбуваються маневри, обіймає 22 стейти, а її границя йде попри стейти Міннесота, Айова, Илиной, Індіяна, Вест Вирджінія, Вирджінія й Норт Каролайна. На цій території живе 80,000,000 населення і вона є найбільш промисловою околицею ЗДА. В суботу й неділю будуть брати участь у приземних маневрах 150,000 цивільних добровольців.

Незалежно від маневрів в місті Ню Йорку заприсяжено 200 добровольців з Червоного Хреста до праці при цивільній обороні. Міський директор оборони, комісар Артур В. Валендер, заповів, що з добровольців А.Ч.Х. з міста, в силі 10,000 осіб, будуть поставлені під його накази на випадок нападу з повітря.

В АМЕРИЦІ

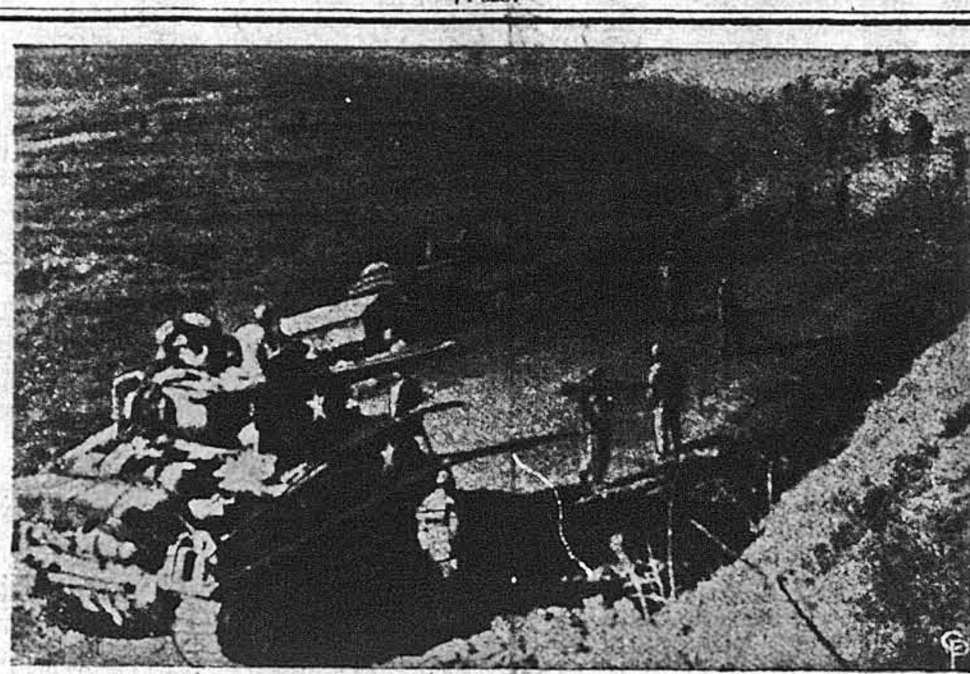
● **Причиною залізничної катастрофи** коло Вудбридж була зашвидка їзда, як досі ствердило слідство. Стверджено теж, що досереди згинуло 83 особи підчас розбиття потягу.

● **Три апелі до Американського Червоного Хреста** за кровну плазму наспіли впродовж одного тижня. Два прийшли з Кореї, а один від шпиталів, які хочуть втримати при житті покалічених у залізничній катастрофі коло Вудбридж.

● **Для оборони лісів на випадок нападу ворога** організують окремий відділ. Буде один красвий комітет пожежників, а йому будуть підлягати стейтові.

● **Президент університету Гарвард**, д-р Джеймс Конант, вийшов з домаганням заведення загального військового вишколу. Він виголосив у цій справі промову по радіо до цілої країни.

● **Вправи в захоронованні від атомової бомби** переводять у нюйорських школах. На фотографіях в газетах показують, як це виглядає.

АМЕРИКАНСЬКІ ТАНКИ ЗНОВУ В ПОХОДІ НА СЕУЛ.

Америка плянує воювати поза 38 рівнолежник на Кореї

Вашингтон, 9. лютого. — Армія Злучених Держав плянує воювати поза 38-ий рівнолежник і зайняти велику частину Північної Кореї. Щойно опісля армія припинила б свій похід, одначе не встановить оборонної лінії, тільки буде висилати збройні частини проти китайських червоних армій далеко в північні закутини Кореї. Такі випади мали б на цілі винищувати ступнево червону китайську боєву силу — людей, зброю, устаткування, — місяць за місяцем, доки червоні війська в Кореї не будуть обезсилені. В такий спосіб американські стратеги надіються спонукати комуністичного диктатора Мао Це-Тунга залишити Корею в мирі. Щоб осягнути такі цілі Злучені Держави вишлють 40,000 до 50,000 вояків для доповнення збройних сил у Кореї в найближчих місяцях. Нові контингенти доповнять до 200,000 теперішню силу американської армії, якої число доходить до 150,000 вояків. Вашингтон надіється теж — як про це довідується Рей Кромлі, вашингтонський кореспондент щоденника „Волл Стріт Джернал" — що інші країни з Об'єднаних Націй пришлють туди свої війська.

НОВА ПЕРЕМОГА ЛЕЙБУРИСТСЬКОГО УРЯДУ В ПАРЛЯМЕНТІ

Лондон, 9. лютого. — Після передвчорашньої перемоги в справі переведення в життя закону про націоналізацію залізної і стальної промисловости — лейбуристський уряд здобув вчора чергову перемогу над консервативною і ліберальною опозиціями, цим разом в справі дальшого скорочення м'ясних приділів. В користь уряду солідарно голосували всі лейбуристи і тільки цьому фактові уряд завдячує своє пережиття. Проти уряду голосували консерватисти і ліберали. Вислід голосування був 306 голосів проти 298, отже більшість тільки вісімох голосів, бо один незалежний посол голосував тим разом проти уряду, а один лейбуристський депутат захворів. Стверджується, що це голосування продовжило владу лейбуристського уряду щонайменше до найближчої осени, бо до того часу опозиція навряд чи матиме нагоди поставити уряд перед подібною проблемою. Вчорашнє голосування вважається для лейбуристів далеко більшою пробою ніж передвчорашнє в справі сталі, бо ця перша справа була до деякої міри „принципового порядку", тоді як справа м'яса є вже направду справою кожного і опозиція покладала на неї найбільше надій, вважаючи, що теж частина лейбуристських членів парляменту поставиться проти такої політики свого уряду.

ВІДДІЛ УКК В ЮТИЦІ ПОЧИНАЄ РАДІОПРОГРАМУ

Ютика, 9. лютого. — Згідно з інформаціями секретаря місцевого відділу Українського Конґресового Комітету, п. Е. Б. Чайковського, цей відділ почнає зі завтрішним днем, 10. лютого, передавати українську радіопрограму через місцеву станцію WIBX на хвилі 950 м. Українська радіогодина відділу УКК в Ютиці передаватиметься кожної суботи від год. 5.00 до 5.30 вечорі.

УКРАЇНЦІ ДЕМАСКУЮТЬ ПЕРЕД АМЕРИКАНЦЯМИ СОВЄТСЬКИЙ „РАЙ"

Ню Йорк, 9. лютого. — (В. Гр.). — Американський Дослідчий Інститут вже від деякого часу веде незвичайно корисну роботу: організує публічні зустрічі американського громадянства, зокрема робітництва, купецтва, промисловців, преси і т. п., з бувшими совєтськими громадянами, що оповідають про свої переживання та свій досвід в совєтському — „раю". Одна з таких зустрічей відбулася теж у великій залі готелю Рузвелт та в якій взяли участь около 300 представників купецько-промислового світу, преси і радіокорпорацій. З-поміж приявних трьох колишніх під-совєтських громадян говорив українець п. І. Самійленко, член ДОБРУС-у, даючи опісля відповіді на цілий ряд запитань авдиторії, зацікавленої життям в СССР. На приявних помітне враження зробила розповідь про тотальну ліквідацію приватної власности, торгівлі і ремесла під кінець НЕП-у, переведена большевицькими методами страшного терору: розстрілів, арештів та заслань. Не менше зацікавлення виявляли приявні до розповіді про безпощадний грабунок Совєтами „визволених" ними західно-українських і білоруських областей та Балтійських країн.

АМЕРИКА ХОЧЕ ОГЛЯНУТИ СВОЇ КОРАБЛІ В РОСІЇ

Вашингтон. — Секретар стейту Дин Ачесон зажадав від Москви дозволу для американських делегатів поїхати до Росії на оглядини кораблів, які Злучені Держави передали Росії на підставі закону про взаємну позичку („Ленд-Ліз"). Совєтський амбасадор Александер Панюшкін сказав на переговорах в справі звороту позички з Ленд-Лізу, що з висланих до Росії підчас другої світової війни американських кораблів, 319 цілком не надаються до служби, а решта 237 кораблів находяться в лихому стані. У ноті, висланій до Москви, уряд Злучених Держав заявив, що хоче провірити, що зробити з кораблями, які не надаються до служби.

Після вчорашніх нарад ЗДА залишили надію добитися якоїнебудь угоди в справі Ленд-Лізу з Москвою і тому зірвали дальші наради.

ПОМЕР О. ДАМ'ЯН ЛОПАТИНСЬКИЙ

Нюарк, 9 лютого. — Вчора помер в місцевій лікарні о. Дам'ян Лопатинський, крилошанин греко-католицької львівської метрополії, колишній парох Успенської Церкви у Львові, довголітній адміністратор львівського щоденника „Діло" та визначний український громадський діяч. Перейшовши всі терпіння скитальщини, о. Лопатинський з кінцем минулого року приїхав до цієї країни вже з дуже підірваним здоров'ям, що й скінчилося його смертю. Похоронні обряди почнуться сьогодні, в п'ятницю, в українській католицькій церкві в Нюарку в годині 7:30 вечорі, а похорон відбудеться в суботу з тої ж церкви в год. 10-тій рано.

КАЛЕНДАР У.Н.С. ВИЧЕРПАНИЙ

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що цього тижня вона вже не могла виконати замовлень на Календар УНС на 1951-ший рік з огляду на вичерпання тиражу. Проте, Адміністрація сподіється ще деяких зворотів нерозпроданих примірників і тоді замовлення будуть виконані. Якщо не вистачить б на покриття всіх замовлень, тоді будуть звернені гроші. Рівночасно прохається ті відділи УНС, які одержали по кілька примірників Календаря і якщо вони їх не мають або не можуть продати, щоби їх негайно повернули до Адміністрації „Свободи".

ДАЮТЬ ПЕРШЕНСТВО ПРОЄКТОВІ ПРО ВИСИЛКУ ВІЙСЬК

Вашингтон. — Сенатські демократичні провідники поставили на самому переді біл про висилку американської армії в Европу. На ділі тут не йдеться про закон, а про резолюцію, яку мав би ухвалити сенат у цій справі. Резолюцію підготовлять дві комісії, а це закордонних справ і збройної служби. Надіються, що резолюція буде ухвалена найближчого тижня і буде дуже обережна, щоб не накладати обмеження президентові.

СЕУЛ ПІД ОБСТРІЛОМ АЛІЯНТСЬКОЇ АРТИЛЕРІЇ

Токіо, 9. лютого. — Сеул, колишня столиця Корейської Републики, був теж вчора під обстрілом аліянтської артилерії, головно з рухомих панцерних колон, як інші з'єднання аліянтських бронетанкових частин продовжували маневр з виразною метою оточити і знищити масу ворожих військ на південь від ріки Ган, нижче Сеул. Рівночасно аліянтські воєнно-морські збройні сили на західному побережжі біля Інчон безперервно засипають гураганним вогнем сконцентровані там ворожі армії, на які зробила около 500 налетів теж аліянтська авіяція. Аліянтські патрулі підійшли вміжчасі на віддаль тільки чотирьох миль від Сеул, як ворожий спротив помітно тратить на силі. Аліянтське командування подає, що на цьому секторі фронту ворог втратив вчора около — 5,000 вояків та почав всіми шляхами і засобами підтягати туди нові підкріплення, що з черги падуть жертвою аліянтської авіяції часто вже біля манджурського кордону. Сьогодні вночі і вранці червоні пробували щастя в протинаступі, але були відбиті, зазнавши нових великих втрат. Рівночасно повідомляється, що ворожі сили на східному побережжі, сконцентровані там в силі трьох батальйонів, „зникли" в ночі з 7 на 8-го лютого і аліянтські війська йдуть вперед, не натрапляючи на жадний спротив. Запеклі бої розгорталися теж на центральній ділянці фронту, головно на лініях обсаджених південно-корейськими військами. Раніше повідомлялося, що там є сконцентрованих три комуно - китайські дивізії та цілий північно-корейський корпус. В офіційному аліянтському комунікаті стверджується, що впродовж вчорашнього дня аліянтські війська з успіхом продовжували „обмежений наступ" на цілому фронті, здобуваючи терен та закріплюючи здобуті позиції. Рівночасно повідомляється, що сильні з'єднання аліянтських бомбардувальників виконали вчора одну з найбільш масових і сконцентрованих атак на вороже запілля, з метою „невтралізувати шляхи підвозу постачання та ізолювати фронтові боєві частини від їх баз постачання". Бої продовжуються.

ГЕРОЇСТВА АЛІЯНТІВ В КОРЕЇ

Корея, 9 лютого. — В останніх фронтових звідомленнях зокрема згадується за геройство відділи поодиноких національностей, що боряться там проти червоного ворога людства поруч корейських і американських військ. За окремі подвиги на фронті проти сильно переважаючого чисельно ворога відмічено вчора французів, турків, греків і пуерторіканців.

МОСКВА ПРО „АМЕРИКАНСЬКІ ВАРВАРСТВА"

Москва, 9 лютого. — Місцева „Литературная Газета" в останньому виданні друкує цілої півсторінки фотографій, що мали б „свідчити" про „американські варварства в Кореї і дома". На фотографіях є обезголовлені трупи та сімох негрів, що їх страчено на електричному кріслі в Мартінсвіл, засудженних на смерть за знасилування білої жінки. Обезголовлені трупи приписується „варварству" американських вояків в Кореї, хоча це цілком добре могли бути „унешкідливлені диктатурою пролетаріяту вороги народу".

АМЕРИКАНЦІ „СТРІЛЯТИМУТЬ" ДО КИТАЙЦІВ ПО-КИТАЙСЬКИ

Корея, 9 лютого. — Вкоротці американські вояки „стрілятимуть" до китайців з укриття китайськими закликами. Всі вояки в першому корпусі ген. Френка Мілборна дістали наказ вивчити в перфектній китайській мові такі слова, як: „виходь", „небезпека", „товаришу", „не стріляй", „ходи сюди" і т. п. Показується, що такими і подібними закликами вже досі спантеличено не одного вояка.

● **Біля Берліна відбуваються наради** представників совєтської зони Німеччини зі совєтськими представниками з Малєньковим на чолі. — Предметом нарад є „майбутнє Німеччини".

● **Чотири особи впали жертвою** бурі і зливи в Італії останньої ночі.

ТУНІС ДІСТАЄ САМОУПРАВЛІННЯ

Париж, 9. лютого. — Вчора тут проголошено договір, на підставі якого Туніс має діставати широке самоуправління, в підготові до повної автономії в рямках Французької Унії. — Договір, підписаний після майже піврічних переговорів між французьким урядом і націоналістичним лідером Тунісу, — передбачає повну участь місцевого населення в управлінні протекторату, аж доки вони відповідно підготуються та зможе саме це управління перебрати і виконувати. Для Франції це означатиме закінчення антагоністичної протифранцузької пропаганди та краще забезпечення цеї важливої бази на берегах Середземного моря. Згідно з договором, має бути створена Рада Міністрів Тунісу, очолювана туніським прем'єром, та яка матиме сімох міністрів, до яких належатимуть практично всі справи внутрішньо-красового характеру. Французький губернатор матиме тільки загально-контрольні повновласті.

НІМЕЦЬКІ ПРОТЕСТАНТИ ВІДКИНУЛИ КОМУНІСТИЧНЕ ДОМАГАННЯ

Берлін, 9 лютого. Провінційний синод німецької Протестантської Церкви Бранденбургу мужньо відкинув домагання комуністичної адміністрації, щоби столицю синоду перенести з Берліна до Бранденбургу. Стверджується, що це рішення, винесене під кінець синодальних нарад в совєтському секторі Берліна, є досі найвідважнішим безпосереднім спротивом комуністичній диктатурі, занотованим в дотеперішній історії цеї країни, дарма, що комуністи вже раніше терооризували учасників синоду погрозами репресій. В політичних колах коментується цей факт як важливу подію, що з одного боку свідчить про помітне зменшення комуністичного терористичного авторитету серед німців, а з другого — воно цілком певно захотить до противу комуністичній адміністрації теж інші церковні і світські групп.

В СВІТІ

● **Грецьке міністерство транспорту** повідомило про урухомлення залізничого руху між Грецією і Югославією з днем 24-го лютого.

● **На десять хвилин перервано** вчора гарматній обстріл Сеулу, бо в короткохвильну радіонадавчу станцію, через яку американський командант надавав інструкції танкам, був включився радіооператор з віддаленого на 5,000 миль міста Сітел в стейті Вашингтон, що говорив зі своїм приятелем в Портленд, Ореґон, розмовляючи про дівчат, зустрічі і деякі „нецензурні теми".

● **В одному з німецьких банків** у Франкфурті знайдено деякі з відомих дорогоцінностей Ротшилда, що їх заграбано під час німецької окупації Франції.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕРОЗУМНИЙ СТРАЙК

В цій країні вільно страйкувати і таким засобом добиватись кращих умовин праці. Американський нарід уже звик до цього і страйк, як такий, не є для нього ніяким особливим явищем.

Таке було б і зі залізничим страйком, як би не те, що цей страйк призвів до такого безглуздого положення, у якому кілька тисяч осіб може паралізувати рух і господарку цілої країни. Так є зі страйком залізничних стрілочників, з яких частина на Сході вернулася до праці добровільно, а друга, на Заході, щойно на приказ Армії. В таких обставинах не диво, що публічна опінія поставилась проти страйку і страйкарів.

Чарлз Е. Вилсон, директор мобілізації оборони, на диво, навіть у теперішних важливих обставинах звернувся до страйкуючих залізничих стрілочників лагідними словами, закликаючи їх до повороту до праці. Він виказав їм як на долоні, що це є страйк проти цілої країни та її інтересів. Що більше — це страйк проти оборони країни, він вдаряє у вояків, що боряться в Кореї й це є важливіше від невигод населення чи матеріяльних втрат хоч би і на сотні мільйонів долярів, чи навіть біліони. Але й це не промовило до розуму.

Така поведінка дає багато до думання. Дехто посувається аж так далеко, що говорить навіть про „зраду" та „зрадників". Але якими „зрадниками" можуть бути люди, між якими є такі, що теж проливали кров за Америку та які мають теж і своїх синів у Кореї? Проте їхній страйк може завдати країні таких ударів, яких не могли б завдати — як каже Вилсон — „усі комуністичні армії в Кореї", чи нанести такої великої шкоди, на яку не могли б спромогтись і найліпше зорганізовані саботажі.

Мабуть забере більше часу, заки громадянство дізнається, що є за кулісами цього страйку. Невдоволення з платні загально відоме і цього ніхто не квестіонує. Зате квестіоновані є визиваючі методи, вживані в критичній хвилині країни. Дехто зі знавців робітничих справ пробує розв'язувати цю „загадку" в такий спосіб, що виправдує самих страйкарів, а скидає вину на ривализуючих між собою провідників залізничих братств (юній), які мали би бути властивими „інтриґантами". Кажеться, що це вони „обдурили" президента Трумана, на якого вони злісні ще з минулого страйку. Ці поголоски не є безпідставні, бо ж представники чотирьох залізничих братств підписали в Вашинґтоні 21 грудня угоду, а вже два тижні пізніше виступили проти неї й назвали її „нереальною". Тому виглядає правдоподібним, що президент Труман тепер огірчений і задумує „розрахуватися" з „босами" залізничих братств в ще гостріший спосіб, як свого часу поступив з Джаном Луїсом, головою майнерської юнії.

Президент Труман переконаний, що не було найменшої причини до страйку, бо все було наладнане. Якщо це правда, а таке заповідають, що президент Труман завзявся тепер покінчити раз назавжди з того роду страйками, тоді цей страйк був би щастям у нещастю. Таке видовище вже більше не повинно повторитись. Бо якби Америка опинилась завтра у тотальній війні й була несподівано заскочена страйком кількох тисяч людей, які припиняли б рух і господарку країни, то це була б чудова нагода для п'ятиколонників та саботажників добивати країну в її власному нутрі! Конґрес і уряд мусять обов'язково знайти тепер якусь розумну і справедливу розв'язку цеї проблеми.

Перестрога Тітових сусідів

Від кількох днів появляються вісті, що сусіди Югославії, тобто Угорщина, Болгарія й Румунія, скріпили свої армії мабуть з цією метою, щоб бути готовими до нападу. Такий напад може бути спрямований тільки проти країни маршала Тіта, непокірного конкурента Сталіна. Вашинґтонський уряд питає тепер Францію і Англію про їхнє становище на випадок такого нападу. Це теж причина, чому він хоче запитати Росію, чи вона не схотіла б поставити на денний порядок майбутньої конференції Чотирьох Потуг справу балканських країн, а зокрема нового зброєння ворогів Тіта, яке йде всупереч умові аліянтів з другої світової війни, отже, Америки, Англії, Франції й Росії, коли заключувано мирові договори з колишніми сателітами Гітлера. Якраз на це звернув увагу секретар стейту, Дін Ачесон, підчас останньої пресової конференції.

Така зовсім одверта поведінка Америки призводить до висновку, що Америка стала тепер такою мілітарною потугою, яку мусить Росія респектувати. Міркування таке: Найближчою ціллю совєтської політики є опанування Німеччини. Коли Західні країни заключили Північно-Атлантійський Пакт, до якого хочуть втягнути Західну Німеччину, то Росія мала б виконати свою загрозу і піти фронтовою атакою на Німеччину, а далі й на цілу Західну Европу і покінчити з нею, заки ще Америка вступить до війни. Міжтим Росія підготовляє маневр, подібний до того за який взялася в Кореї, тобто озброює своїх сателітів на те, щоб вони пішли походом на Югославію. Робить вона це в тому переконані, що після її опанування Західним аліянтам не буде як пускатися у війну. Америка зайнята тепер Кореєю й Китаєм, отже не зможе дати негайну допомогу Тітові.

Одначе в урядових вашинґтонських колах запевняють, що Злучені Держави не тільки, що не мають на думці потуряти сателітсько-совєтським потягненням, але навпаки, рішені виступити з явною перестрогою совєтського бльоку, щоб не посягав по Югославію. Серед теперішніх відносин кожен розуміє, що це означало б. Це вже не була б словна погроза, але така, яка нагадувала б американську рішучість у Кореї. До того в вашинґтонському Конґресі тепер уже зовсім поважно дискутують над висилкою американського війська до Европи.

Але яку видати перестрогу і на чию адресу її звернути?

Щодо форми, то опінія майже однозгідна. Це не мала б бути заява президента, на пресовій конференції чи деінде. — Ні комунікат секретаря стейту. Тому закличуть дипломатичних послів совєтського бльоку до департаменту стейту і їм скажуть „на розум", що Америка готова стати в обороні нападеної Югославії.

Одначе є ще роздвоєні думки між керівниками закордонної політики, кому таку осторогу передати. Одні думають, що найкраще було б остерегти саму Росію, яка диктує сателітам. Коли б Росія відважилася піти наперекір, тоді закидати її атомовою зброєю. Друга „школа" дораджує йти такою самою дорогою, якою йде Росія: Погодитися з фактом, — що сателіти мають ще свої уряди і тим урядам передати осторогу, щоб не важилися нападати на Югославію.

Наслідок перестороги сателітів може бути той, — кажуть прихильники такого пляну, — що населення сателітів буде приготоване на відплату Америки і це може призвести сателітські уряди до натиску на Москву, щоб вона не втягала їх у нещастя. Якщо Москва виявила б уступчивість, тоді сателіти зрозуміли б, що вони можуть з Москвою торгуватися за інші справи і так може згодом прийти до звільнення їх від сліпого послуху Москві.

Ще інші міркують, щоб приготовити Югославію на всякий випадок. Самий Тіто сказав недавно, що коли б Чехословаччина була пішла сама до війни проти Гітлера після угоди в Мюнхені, то вона однаково була б втягнула у війну Францію й Англію. В такому випадку, можливо, не було б прийшло до світової війни. Отже — коли б тепер Тіто заризикував і став відбиватися проти сателітів, стоючи в обороні своєї країни, тоді Західні держави у своїм власнім інтересі мусіли б станути по його боці і швидше чи пізніше віднести перемогу над світовим комунізмом.

Теж кажуть, що Тіто повідомив Америку, Англію й Францію, що він буде боротися. Коли воно так справді є, то останні вибухи атомової зброї в Неваді вказують, що Америка, а з нею й інші аліянти, мають з чим піти на допомогу загроженій країні. З найновіших повідомлень з Франкфурту виходило б, що там уже наспіли перші контингенти свіжого американського війська. Це вказувало б, що вільний світ не думає капітулювати перед Москвою. Навпаки, він добирається до неї.

ЕПІЗОДИ

Епізод — це випадкова подія, що не доконче мусить мати зв'язок з цілістю життя, але яка все ж таки його характеризує. Більше однакових чи подібних епізодів вже творять своєрідну цілість, або бодай суцільну характеристику цілости. Тому, власне, хочемо звернути увагу на кілька таких епізодів в нашому громадському житті, що хоча є тільки епізодами, але можуть до деякої міри впливати на хід українських справ і змагань на нашому терені.

Від багатьох десятків років поодинокі етнічні групи в цій країні, до якої вони приїхали з Европи чи інших континентів, докладають багато зусиль та ведуть завзяту боротьбу проти достосовування до них поняття „чужинці" („форейнери"). Це є проти інтересів тих груп, проти інтересів країн їх походження і проти самої Америки та її конституції. Справа цілком проста. Бо ж, наприклад, американці українського походження можуть принести в Америці багато більше користи Україні та українській справі, ніж будьяка „форейнерська" українська група. Вони роблять „українську політику" під кутом американських інтересів, які покриваються з українськими. Вони є частиною того великого народу, з якого і для якого — по словам Линколна — існує народна влада в цій країні, яка не є паном, але слугою народу, до якого думок та бажань вона має уважно прислухуватись. На цю тему вже не раз були обширніші вияснення і коментарі теж на сторінках „Свободи" та інших місцевих українських газет. А проте, велика частина непоінформованих людей, головно з-поміж новоприбулих, діяметрально цим зусиллям противорічить. Ми не звертали б на це уваги, якщоб в такому випадку кожний говорив тільки сам за себе. Але це звичайно говориться від імені більшої або меншої групи людей, що вже ускладнює справу.

Для прикладу — деякі епізоди. Ми не будемо називати їх по імені.

Недавно на одній імпрезі в Ню Йорку представник одної групи людей, що має всі симпатії громадянства по своїм боці, кілька разів підкреслював, що ціллю тої групи є ширити українську культуру та популяризувати українську справу „серед чужинців". Навіщо підкеслювати тут „чужинців"? Між іншим, чимала кількість таких „чужинців", що народились в Америці, але батьки яких приїхали з України, була між приявними на імпрезі. За такими концепціями, практично кожний американець був би на свій лад один для одного „чужинцем".

Другий приклад: ми були свідками, як ухвалювано резолюцію з пошаною для тих, що полягли за „демократію". Віче схарактеризували опісля бувалі як „наскрізь форейнерське". Нічого дивного, бо демократія в цій країні, яку вважається її найбільшим бастіоном, ніколи не була й не є ідолом. Вона є системою, є найкращою досі відомою формою суспільного життя і влади, за яку варто боротися і вмерти, але вона не є власне ідолом, якому треба аж покланятися, як це мається справа в тоталітарних системах. До речі, на цьому вічу було більше такого сервілізму. Це разить, бо воно є чуже власне демократії, а вже особливо чуже цій вільній країні. Американці гинули і гинуть за Америку і волю!

На ту саму тему ще один приклад: одна організація, яка вже в своїй назві має обовязковий демократичний прикметниковий додаток, розсилає до преси комунікати, підкреслюючи в разьчий спосіб свою „національність, а не націоналістичність". Ці підкреслювання вже самі по собі можуть викликати підозріння та скривати інтенцію. Суть бо далеко не в назві. В Америці ані слово націоналізм не є проскрибоване, ані слово демократія не є табу, тим більше, що за ним дуже часто пробують сховатися такі, що про демократію дуже багато говорять, але поводяться по диктаторськи і роблять все можливе, щоб її знищити.

Ще інший випадок: в дописі зі сходин одної організації молоді довідуємося, що там переводиться „присяги на вірність Богові і Україні". Ми всі високо оцінюємо справді незрівняне виховне значення і патріотизм організації, про яку мова. Але, чи організатори та ідеологи цеї організації, що тепер діє в Америці і як американська, чи краще українсько-американська, застановлялись глибше над новими обставинами та можливими формально-моральними комплікаціями? Замало добрих інтенцій, треба теж і застанови.

Все це тільки епізоди і хоча вони теми далеко не вичерпують, але вистачають, щоб збагнути в чому діло.

Звичайно, тут не може бути й мови про будь-який докір, бо знаючи ці і подібні епізоди, ми знаємо теж, що вони трапляються, сказати б, самі собою, без будьякої скритої інтенції чи причини. Але йдеться про те, що власне ради добра справи, для якої із думкою про яку ці епізоди трапляються, ми повинні їх оминати. А їх є багато більше. Ми є на вільній землі, яка не є ніяким ворогом українського народу і яка сама дораджує нам не забувати поневоленої України та їй допомагати. Проте ми — в Америці та серед української спільноти, більшість якої вже тут роджена і вихована. Теж і про це слід завжди пам'ятати.

Д-р Роман Верес

Прилюдні бібліотеки та українська книжка

Ми таки ще досі замало звертаємо уваги на прилюдні бібліотеки і те, що там є про Україну в англійській та українській мовах. В більших осередках маємо сьогодні тисячі українців, які тужать за українською книжкою. Маємо багато тут родженої нашої молоді, яка потребує книжок про Україну та український нарід в англійській мові. Як одне, так і друге дуже важне. Теж те, що треба книжок про Україну для американського загалу, таке ясне, що нема потреби над тим ширше розводитися у часі, коли українським народом та його боротьбою цікавиться цілий світ. Тому всі добрі видання про Україну, що вийшли англійською мовою, повинні обов'язково бути в кожній прилюдній бібліотеці й ми повинні про це подбати. Їх і так нема багато! Але не можна поминати теж і українських книжок, головно в тих бібліотеках, де є слов'янські відділи. Як це неприємно вражає, коли переглядаємо каталоги деяких прилюдних бібліотек і бачимо довгі списки польських, російських, чеських та інших творів слов'янських народів, а українських так, як би не було. При цій нагоді згадаю за такий факт. Я і декілька других нових іміґрантів українців інтервенювали кількома наворотами у місцевій прилюдній бібліотеці в справі закупна українських книжок. Вкінці дістав я відповідь, що управителька бібліотеки замовила дещо українських книжок.

Перед пару днями ми приходимо до бібліотеки, а одна зі службовців мені назустріч: „Чи ви бачили, ми вже дістали українські книжки"! Оглядаю ці нові книжки і бачу яких — двадцять російських, декілька польських та три українські. Всі книжки без виїмку совєтського видання, спроваджені через „Форейн Публікейшенс Ко, Бук Імпортерс, — Чікаґо". Поза томом драматичних творів Тобілевича та кілька томів віршів Чехова, решта книжок — большевицька аґітка.

...оли я це представив, вони щойно тоді стали цікавитись, де можна дістати некомуністичних українських книжок.

Думаю, що згаданий мною випадок не одинокий. В деяких випадках, це може бути свідома комуністична робота, але в більшости випадків — це наслідки непоінформованости бібліотечних працівників.

Вони звикли спроваджувати всі неанглійські книжки із закордону, тож і книжки в мові країн підбольшевицької Европи спроваджують теж з тих країн.

Тою справою треба всюди зацікавитись. Громадяни, що мають контакт з місцевими прилюдними бібліотеками, повинні звернути увагу бібліотечним управам, що книжки видані в СССР — поза перевиданням творів клясичної літератури, які також дуже часто мають комуністичні передмови та коментарі — це виключно комуністична аґітка, що може не мати впливу на нових іміґрантів, які знають комуністичну практику, але може дуже шкідливо впливати на непоінформованих американців.

Треба теж їм сказати, що в Злучених Державах та Західній Европі є українські книгарні, в яких можна дістати українські книжки вільні від комуністичної ідеології. При тому треба заоферувати свою поміч при виборі та спровадженні книжок.

Тою справою повинні займитися також наші книгарні та видавництва. Вони повинні періодично надсилати свої каталоги прилюдним та шкільним бібліотекам в місцевостях, де є більші скупчення українців.

Де б виявилось, що управа якоїсь бібліотеки свідомо спроваджує комуністичну літературу, а усуває старі видання, бо й таке буває, треба старатись це добре провірити і повідомити про це заряд бібліотеки, або написати листа „ту ді едітор" до місцевих часописів.

Американські патріотичні товариства цілком певно поцікавляться також такою справою. В місцевості, де прилюдні бібліотеки мають книжки в різних мовах, треба постійно питати про книжки в українській мові і шляхом збірних петицій домагатися спровадження українських книжок до бібліотеки.

З. Д.

ПЕРЕПРАВА

3)

Свіжа, взбурена вітром, підсилена течією велика хвиля прокотилась через голову Василя і сонце, сіре насуплене небо, і безмежний простір над головою, все наокруг зробилось йому світложовтого, жовто зеленкуватого кольору. Надмірне хвилювання й раптова хвиля вивели його з рівноваги і він захлинувся. Сильний удар лівою рукою по воді — він вибрався на поверхню, кашлянув, щоб відкашлятись і вже розправив широкі груди, вдихнути свіжого повітря, але взамін повітря знову погубна хвиля й повні легені води. Кашлянув, запирхався, бо був під водою. Синок Вася, що не подавав зараз ніяких ознак життя, але цупко тримався за шию й праву руку Гаврила, сковував його руки.

В Гаврила блискавично промайнула думка: Невже смерть? Невже оттут в незмірних Дністрових водах, невже з любої родини ніхто не врятувався? Боже Великий, так просто всі загинули й могилки ніхто не насипле, ніхто не згадає й ніхто не знайде, краби й раки розшматують набубнявіле тіло, а оголеного кістяка занесе намулом і ніхто ніколи не узнає й не згадає. З'явилось непереборне бажання жити, жити за всяку ціну, поховати на рідній твердині, пахучій землі ось цього, що під пахвою, бо знав, що уже не живе. Напружив усі сили, мов лопатою загрібав під себе лівою рукою воду, шалено бовтав ногами, мов танцюючи швидкого танця, а поверхні нема. У вухах гули пропелери тяжких бамбовиків, і то сотня разом, у грудях сперло й душило, немов би хто туди насипав мішок піску, а поверхні й не видно, і де вона та дорога поверхня, і де він, світ отой милий та дорогий, хоч трішечки повітря, хоч капельку, один раз дихнути й відкашлятись, і він тоді море перепливе. Дайте хоч пів разу дихнути, хоч шпічку того животворчого, воскресаючого повітря. Йому здавалося, що він уже цілу вічність не дихає, а все махає рукою й ногами, а поверхні нема, лише світло — жовта холодна рідина і пекельна біль у грудях, ох, не можу, задушуюсь. Невимовні корчі спотворили його обличчя, йому здалось, що ось уже поверхня, він глитнув повітря, груди ще раз скував залізний обруч. Випустив Васю і махнув обома руками, у скроні вдарили ковальські молотки, у вухах задзвонили церковні дзвони, і він стратив пам'ять...

Ш-ш-ш...у-у... фір-р-р... співали й котились хвилі, справляючи перемогу. А спереду, а ззаду, а праворуч, а ліворуч, кругом теж саме, Дністер приймає в свої рамена одного за другим задубілих, обезсилених людей, то тут, то там лише розпучливе, душу - шматуюче р-я-т-у-й-т-е і буль... буль... буль на поверхні. Рятувати не було кому, кожен дбав лише за себе та за свою родину.

А танки, захлинаючись перемогою над безборонною масою людей, продовжували свій діявольський бенкет, свою каїнову роботу. Вишикувавшись на пригорбку, косили смертельно вогнем по долині, по „фашістах", а потім, на завершення своєї епопеї зїхали вдолину й почали місити безборонних людей, старих, хворих дідів, малих дітей, що несамовито верещали поруч вбитих матерей. Місили всім тягаром тяжкої сталевої потвори, що зветься верхів'ям винаходу людської цивілізації, що аж ланцюги на колесах залипали від людської крові.

Дід Довбня був трохи обачніший, недаром матросом на Чорному морі пливав при Миколаєві. Поруч з іншими, він нічю лагодив плота-човна.

Зняв зеленою фарбою розмальованого ящика з херсонського фургона, розігрів шмаровидло на вогні, одривав шматки одіяла, намочував у шмаровидло, і шпаклював щілини та діри по-між дошками, майстерно орудуючи колодачем. До ранку імпровізований човен був готовий, хоч до Стамбула вирушай. Посеред ящика ще й колиска, сидження було зроблене, прилагодивши два весла по бокам. Сам дід Довбня стягнув його з крутого берега на воду, хоч і мав сьомий дисяток за плечима, з яких один десяток залишив за Сибіром, де ліс поляв для „щасливої" сім'ї народів, але силу ще він за плечима чув. Бува складе кулак, завбільшки їжака, що звернеться побачивши собаку, гримне по столі в бараці, всі уркагани вмить притихнуть. Ще в Сибірі. Та й зараз ще як почастував би, то й парубок навряд чи встояв би. Так от, узяв він свої клунки на плечі, все майно, що він його придбав з родиною за сімдесять літ життя та праці, перекинув через плечі, лошиць пустив на всі чотири боки, та до дружини: ну Горпино, ходім шукати кращої долі, ходімо на човен і дочекаєм ранку там, бо час тепер непевний, та й човен нічю, щоб бува не здезертував, а то хто небудь заблудиться і попливе без нас. Поклав клунки в човні, прилагодив сидіння для Горпини, ще раз провірив весла, і аж тепер спокійно люльку запалив, куняючи на роргойданому ящику-човнові.

Та-та-та...та... розрізалась ранкова тиша кулеметними пострілами і Довбня, мов і не куняв, як на вогні він стрепенувся, кинув поглядом на схід, де цокотіли кулемети, і все зробилось зрозумілим. Приїхали кати й сюди на танках проважати. Рванув за тотуз і штовхнув веслом об беріг. Ящик здрігнувся, загойдався, і легко посковзнув, мов санки на льодові. Горпина аж пригнулась, а сон немов рукою зірвав. Два рази по інстинкту перехрестилась, і вперлася очима в Довбню та злякано, без слів, чекала відповіді, що це за стрільба? Довбня стиснув зубами, що аж захрустів чубук давно потухшої люльки, і процідив крізь зуби: прийшли скупати нас у річці та у власній крові, і з тривоги запустив так глибоко весла, що аж човен підскочив на поверхні. „Архангели" зі Сталінського раю прилетіли спровадити нас на той світ. О-о-о! Гади, брешете, всіх не переб'єте, друге, третє покоління нагадає вам московські шакали, з притиском цідив Довбня і ретельно горнув веслами.

Зелено пофарбований ящик хитався на хвилях, керований вправною рукою Довбні, і прямував на протилежний бік з малим відхиленням по течії. З правого боку, вчепившись за обламок розбитої танками переправи, плив німецький вояк, підхоплений течією, поблискуючи на шапці бляхою, що еманує людський череп. Обламок швидко плив по воді, перетинаючи шлях Довбні, і зустрівся, майже стукнувся з ящиком-човном. Німець випустив обламок, що миттю счез за течією, а сам ухватився за ящик руками і так нахилив його, що аж вода хлюпнула в середину. — Горпина заверещала, обмочена водою, й схопилась на ноги. Довбня насупився і для рівноваги посунувся наліво, сказав дружині вичерпувати з човна горщечком воду. Німець ще раз підскочив, намагаючись влізти в човен, але коли побачив, що човен тягару трьох осіб не витримає, потягнув правою рукою до пістоля, що бовтався в кобурі біля боку. Довбня, не зупиняючись гребти, як лелека дивився з-під лоба на вояка і слідкував за кожним його рухом. Від його не сховалася таємнича поведінка німця, він зразу розгадав його ворожі наміри. Німець ще раз підскочив, поправляючи свою позицію до нападу, і крикнув до Довбні, „раус", та тягнув з розстібненого кобура пістоля. Це вже не жарти, подумав Довбня, і на колисці чуть посунувся до вояка, і в той час, як німець підносив руку з синьо блискучою зброєю, він блискавично шулікою махнув рукою і опустив свого кулака-їжака, всаджуючи сіру, продовгату шапку з блискучою бляхою на переді, разом з головою глибоко поміж плечі. З горлянки вискочили ледве чутні, якісь незрозумілі згуки, що нагадували звук роздавленої біля річки необережним рибалкою жаби: ква-ак, та ще щось хруснуло під рукою, і більш нічого не було чути, тільки хвилі одна за одною, ш-ш-ш-у-у-у ф-р-р ш-ш-ш-у-у-у-ф-р-р... і сховали під водою власника сірої шапки з бляшаним черепом.

Микола Очерет

Знову концентраційні табори

Ще п'ять років тому, а Західні Держави не мали жодного уявлення про ті жахи, що творяться за „залізною заслоною" у концентраційних таборах і тому для них була абсолютно незрозумілою „примусова репатріяція". Саме це скористали большевики і оголосили усіх біженців з СССР „німецькими колябораторами", які не хочуть повертатись назад боючись заслуженої кари. Та ось починають з'являтися один по одному твори бувших політкаторжан, що в них описується як мільйони рабів за хліб та воду розбудовують безлюдні північні простори СССР і тим скріплюють економічну і військову міць Совєтської Держави. Що така розв'язка економічного та військового питання не є гуманною, це було абсолютно байдуже для кремлівських володарів, бо свою нелюдяність вони виправдували будовою „соціялістичної страни і мощі СССР", а сльози, благання, смерть та прокльони мільйонів нещасних людей ні на хвилину не спиняли їх на їхньому шляху. Навпаки — саме такої „економічної системи" большевики хочуть навчити і „гнилий захід". За їх твердженням система концтаборів з маревом кулі в потилицю та всіляких „нормировщиків, десятників, бригадірів, плянірощиків" і іншого адміністративного сміття, має визначити поступ, а Воркута, Колима, Чіб'ю та Магадин мають бути символами великих досягнень „с о ц і я лістичної" країни.

В тих творах була точно описана структура цієї системи ГУЛАГ'ом (Главное Управлєніє ЛАГерями) на чолі, визначено точне розташовання багатьох окремих таборів каторжної праці, були детально описані умови праці та життя, звичаї і „побут", описано населення таборів рабської праці, але всі ці інформації подавали в більшості в'язні концентраційних таборів, бувші громадяни СССР, і саме це дало змогу „п'ятим колонам" за наказом Політбюро ВКПБ(б) провокувати правдивість цих відомостей, чим зводилось на нівець цінність і значіння поданих інформацій.

Нарешті почали з'являтись спогади і інформації громадян вільних держав бувших в'язнів совєтських концентраків, почали дбукуватись думки і заяви державних діячів і всі вони одноголосно ствердили існування рабської праці в конц е нтраках „найдемократичнішої" держави. Ці заяви були остільки авторитетні, що вже на сьогодні питання про існування в СССР таборів рабської праці стало питанням бездискусійним. І недалі як на другий день після виступу президента Трумана у відповідь бувшому президентові ЗДА Гуверові, республіканський дорадник державного секретаря ЗДА Джон Фостер Далес сказав: „треба знати, що Росія і її сателіти живуть тепер під сильним тиском спричиненим диктатурою горстки комуністів над мільйонами людей і над мільйонами політичних в'язнів, які є завзятими ворогами ненависного їм большевицького режиму". Тож тому нам тим більш дивно, що комуністичний часопис Франції „Летр Франсез" насмілився обвинувативати письменника Давида Руссе в тому, що наче б то він свої інформації про совєтські „трудові поправні табори" сфальшував на підставі свого досвіду з німецьких кацетів. Коли б така свідома брехня трапилась в країні „народної демократії", то там цей наклеп виправдовувався б пропаґандивними цілями і цього було б досить, бо там все, що йде на користь Політбюра ВКП(б) та виправдує злочинні дії МВБ-НКВД, цієї бази влади Політбюра, все те є законне, гарне і цілком виправдане. Горе в тому, що така догма не приймається вільним Заходом і тому письменник Давид Руссе за навмисний наклеп притягнув редакцію „Леттр Франсез" до судової відповідальности.

Нас не цікавить сама суть процесу, бо ми самі були в совєтських кацетах і уже гарно їх знаємо, але деякі особливості цього, певно вже останнього процесу ми хочемо тут відмітити. Звертає на себе увагу абсолютна мовчанка з цього приводу совєтських часописів — це значить, що Політбюро ВКП(б) визнало помилку комуністичного „Леттр Франсез" і залишило, як воно завжди це робить з своїми „вірними", коли вони роблять промахи і попрапляють в біду, редакторів самих викручуватись з неприємного становища, щоб мати вільну руку і, коли редакторів засудять, всю вину за невдачу звалити саме на них. Коли б було навпаки і виступ „Леттр Франсез" був би успішним, то й весь успіх був би приписаний „найгеніяльнішому батькові народів". Правдивість нашої думки стверджує й те, що на процесі не фігурують совєтські „достойники", як свідки обвинуваченого часопису. Характерно й те, що свідки Давида Руссе всі самі були в'язнями совєтських кацетів, а свідки обвинуваченої редакції є французькі комуністи, що відвідували Росію як туристи, але не були самі в'язнями совєтських „трудових поправних таборів".

Тому не дивно що всі виступи свідків редакції базувались на твердженні: „в Совєтській Росії трудові табори є установами високоморальними, а процес Руссе проти цих таборів є ділом підпалювачів війни". Правдивість цього твердження доводилось з таким нахабством, що у голови суду нарешті урвався терпець і він свідкові Брандану сказав: „ви — виключний нахаба! Ще такого нахабного свідка я ніколи не бачив. Це тим більш мене дивує, бо ви адвокат". І звертаючись до всіх свідків виставлених редакцією „Леттр Франсез" додав: „ви тут не для того щоб вести пропаґанду, але й для пропаґанди поміркованість є кращий аргумент ніж очевидне перебільшення".

Зовсім інша справа — виступи свідків письменника Руссе. Кожен виступ робив гнітюче враження і приголомшував саме своєю правдивістю всіх присутніх. „Коли часопис „Леттр Франсе" оббріхує Давида Руссе, — почав свої свідчення польський жид, доктор прав Паризького університету Глікман, — то разом з ним він оббріхує і всіх нас, що були в совєтських кацетах і дали матеріял Руссе для його виступу проти цих таборів. Раніш я був у Росії, як турист, і тоді большевики показували мені табор у Большево, що його вони показують завжди довірливим чужинцям. Але пізніше я сам був в'язнем вже у звичайному, а не „показательном", концтаборі. То ж тепер я можу сказати, що умови життя і праці там такі ж самі, як були у гітлерівських кацетах, де згинули моя дружина і дві сестри". Що можна додати до тих слів? Ось виступає бувший еспанський комуніст, генерал еспанської червоної армії Ель Кампесіно. „Я зараз виконую ту священну клятву, що я дав мільйонам депортованим у російських концентраційних таборах примусової праці, а також тим старим більшовикам, що допомогли мені втекти. Я зовсім не жалую, що боровся проти еспанського фашизму, що боровся проти міжнародного фашизму, але я від щирого серця жалкую, що колись хотів поставити комуністичну партію на чолі влади в моїй батьківщині. То ж шість тисяч еспанців, які бились проти Франка, приїхали до Росії, віручи, що Росія, батьківщина „мірового пролетаріяту", буде і для них новою батьківщиною і дасть їм притулок. Дійсно, притулок вони в Росії знайшли, але в концентраційних таборах катоґги". Щоб хоч трохи зменшити гнітюче враження від свідчень генерала, редактор часопису Клад Морган викрикує: „Це є нечувана ганьба! Тут іде суд над СССР і робить це еспанець! Сюди навели зрадників і бандитів, які виступають у французькому суді проти дружньої держави!" В залі зчиняється неймовірний галас і суддя мусить робити перерву. Після перерви суддя наказує редакторові Кладу Морганові залишити зал за його негідну поведінку і, коли редактор відмовляється коритись цьому наказові, судова сторожа виводить його з залі силою. „Тут нас пробують переконати, — продовжує далі генерал, — що в Росії не заарештовують без суда, не висилають людей в адміністративному порядку, але я переконався на власному досвіді в протилежному. Тут у Франції є суд, я знаю де він знаходиться, знаю суддів, знаю, що маю право захищатись перед судом. В Росії ж досить клаптика паперу, щоб в адміністративному порядкові засудили тисячі і тисячі людей, які не мають за собою жадної провини, не знають законів, на підставі яких їх засуджено, не знають суда, ані суддів. Я готовий їхати в Росію і вказати там міжнародній комісії могили мільйонів загиблих в концентраційних таборах, показати, де знаходяться табори, не лише ті, де перебував я, але й багато інших. Тоді комісія переконається, що те, яке там називається комунізмом, насправді є вульгарний фашизм під червоним стягом". Тут другий обвинувачений, редактор Деке, що залишився на залі, запитує генерала, чому він, військовик, не пішов разом з червоною армією Росії боротись проти Гітлера? „Як же я міг бути в червоній армії, — з обуренням відповідає генерал, — коли ще за три роки перед тим мене послали до концтабору на примусову працю?"

Тоді Деке запитує думку генерала про положення, в якому знаходяться 35 еспанських комуністів, засланих французькою владою на Корсику. „Не знаю, в якому становищі знаходяться ті комуністи, — відповідає генерал, — але коли б вони запитали мене поради, я б їм відповів: ні в якому разі не пробуйте перебіратись до Росії, бо там вас зараз же зашлють до Сибіру в концентрак на каторгу. Що ж до мене, то я згоден бути 10 років у французькій тюрмі, ніж 5 років прожити в Росії на волі".

Перед судом проходить ціла низка бувших в'язнів совєтських кацетів: бувший еспанський комуніст Естер, доктор медицини поляк Бандровський, чех Франципек Поляк, який прямо заявив, що ні про яке „перевиховання" в'язнів і речі бути не може, бо в совєтських кацетах в'язнів лише знищують, польський письменник Йосип Чапський, автор відомої книги: „Нелюдська країна," де він описав порядки в таборах польських офіцерів, яких большевики знищили в Катині, німецька комуністка Бубер-Нейман, яку 1939 року Сталін видав Гітлерові і в той спосіб вона була в'язнем і гітлерівських і сталінських кацетів і інші свідки, що своїми вичерпними данними детально з'ясували справжній стан річей, атому суд не знайшов за потрібне перешукувати за ясністю справи останніх свідків письменника Руссе. Тож тепер перед судом вже не було більше свідків бувших громадян СССР і саме це вибило останній аргумент для провокацій та змусило совєтські часописи жодним словом не згадувати про процес. Будемо думати що цей процес поставить останню крапку і тим ствердить раз назавжди факт існування рабської праці, концентраційних таборів і нелюдського поводження в них з ув'язненими, а саме питання про існування згаданих жахів в „найдемократичнішій" державі буде абсолютною істиною, що не вимагатиме вже будь яких дискусій.

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

35. Листи за залізну заслону

Американці у к р а ї нського походження та й новоприбулі українські іміґранти, як правило, пишуть багато листів закордон. Листи йдуть до друзів, розкиданих по всьому світу — в Німеччині, Франції, Бельгії, Австралії, Південній Америці. Також ідуть листи і до старого краю, до рідних і друзів, що тепер відгороджені залізною заслоною.

Загальна Рада Американської Єдности уже давала багато порад про те, що писати в листах закордон, щоб успішно поширювати правду про Америку. Тепер же буде подана низка статтів з спеціяльними порадами — як писати листи за залізну заслону так, щоб і давати правдиві відомості про Америку і не наразити тих, що дістають листи, на неприємності чи небезпеку.

Треба бути дуже обережним, пишучи до старого краю, до людей, що живуть під совєтською владою. Не треба писати нічого такого, що може звернути увагу цензора і принести неприємність Вашому родичеві. Треба пам'ятати, що підсовєтські люди не мають змоги читати щось інше, як совєтську пропаґанду, тому дістають багато фальшивих відомостей. Треба, щоб листи були і зрозумілі, та щоб в них не було нічого „небезпечного".

А в тім багато чого можна і треба написати нашим людям у старому краю, можна написати багато такої правди, яку їм корисно знати і до якої не причепиться ніякий цензор. Адже совєтська пропаґанда завжди намагається показати Америку як безбожну, матеріялістичну, переповнену бандами країну, що є під владою імперіялістів і прагне війни. Совєтська пропаґанда прагне показати, що родинне життя в Америці більше не існує, що мистецтво і культура занепадають, а система нашого господарства нікуди не годиться і звичайна людина страждає від депресій та безробіття.

Ці твердження совєтської пропаґанди треба заперечити. Їх можна легко побороти, коли наші люди просто і правдиво писатимуть про своє життя рідним і друзям у старому краю, писати про свої щоденні враження, про життя друзів і сусідів. Треба трохи винахідливости та роздуму і може вийти цікавий та корисний лист, що буде цінним вкладом у справу боротьби за свободу.

У наступних статтях ми даватимемо спеціяльні поради — як краще писати листи за залізну заслону. Ми покажемо приклади брехливої пропаґанди, що там поширюється і порадимо, як протиставитися тій пропаґанді та ніяк не наразити на лихо свого кореспондента в країні за заліною заслоною.

Це є стаття із серії щотижневих статтів, поширюваних тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світу. Якщо у Вас є якісь питання або побажання щодо того, як зробити листи закордон це ефективнішою зброєю у поході за правду — то напишіть листа до редактора або до Загальної Ради: 20 Вест 40 Стріт, Ню Йорк, Н. Й.

КОМУНІСТИ ВИСМІВАЮТЬ ПІДГОТОВУ ДО ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Ню Йорк. — Ліві групи, які стоять під впливом комуністів, почали спроби саботування підготови до цивільної оборони, як це ствердив окружний директор цивільної оборони в місцевості Мерік, на Лонґ Айленді. Він виявив, що ці групи висилають до громадян листи, у яких висміюють програму оборони, яку зарядив окружний директор у своїй околиці.

● Елсворт Бункер назначений новим амбасадором до Арґентини. Він походить з Ню Йорку. Його попередник, Статтон Ґріффітс, перенесений до Еспанії.

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЯ

В лютому 1951 року минає тридцять років з того часу, як в Київській ЧЕКА був розстріляний студент Київського Університету Св. Володимира ІВАН ГУЦУЛ (Святненко).

Він був найстаршим сином в родині машиніста Київського депо. Вчився добре і року 1917 кінчає гімназію та вступає на університет, на філологічний факультет. Ще в гімназії цікавився українською літературою, читав багато, все, що міг дістати. Також цікавився творами французьких письменників і філософів і читав їх в оригіналі.

Від природи добрий організатор з яскраво виявленою особистістю, Іван Святенко, з вибухом лютневої революції гуртує учнів середніх шкіл м. Києва і засновує Українську Спілку С е р едньошкільників, де його обирають головою.

В тих часах він прибирає собі ім'я ГУЦУЛ, під яким його і знають в Києві, серед молоді. З приходом до влади на Україні большевиків, Спілка Середньошкільної молоді перестає автоматично існувати, а большевики наполегливо затягають молодь до лав „Комуністичного Союзу Молоді", що і досі брутально панує над всім життям молоді.

Гуцул також добре зрозумів, яке величезне значення має національне виховання і усвідомлення молоді, і для того, щоб українські молоді сили не розпорошилися, він засновує, вірніше, продовжує свою роботу серед молоді, зорганізувавши спілку під мімікричною назвою „Комуністична Спілка Молоді" — КЮС.

Члени КЮС'у знали, що вони працюють проти большевиків, і всі були записані в КЮСі під прибраними прізвищами.

Коли Комсомол вислав молодь у похід проти отамана Зеленого у Трипілля, КЮС забороняє своїм членам брати участь у цьому поході, з якого мало хто з комсомольців повернувся живий.

Натомість, КЮС зв'язується з українськими повстанцями і в своєму приміщенні — на розі Золотоворотської і Підвальної вулиць переховує зброю для повстанських загонів. Та большевицька влада, не довіряючи КЮСу, робить трус в приміщенні. Підчас трусу в приміщенні нікого не було, а сам Гуцул пізніше тікає на село, де й переховується довший час.

Року 1920, восени большевики мобілізували до війська сільську молодь. Разом з іншими Гуцул попадає до Києва, до військових казарень на Лук'яновці. В цій казарні, підчас обіду, його раптом побачив і упізнав один із колишніх товаришів — що тепер був уже політруком. Гуцула на місці арештовано.

Не зважаючи на катування, які тоді широко практикувала ЧЕКА, Гуцул не видав нікого із членів спілки і вмер смертю героя.

В 30-ту річницю смерти схилясмо свої голови перед його невідомою могилою, бо ніхто не знає могил тих мільйонів, що загинули в застінках ЧЕКА. Але пам'ять про нього не загине в серцях українських! Діло його рук продовжуватимуть наступні покоління молоді — і це буде найкращим вінком на могилу молодого героя.

Г. П.

З мистецького світу

ГНІЗДОВСЬКИЙ НА НЮЙОРСЬКІЙ ВИСТАВІ

На річній, тридцять п'ятій з черги, виставці Товариства Американських Ґраверів, літографів і дереворитників (Інк.), що саме недавно відкрилася в галерії Кеннеді і Ко. (785 — П'ята Евеню), бере участь український мистець Яків Гніздовський. Наш мистець, який перебував більш як рік у Міннесоті і на тамошніх виставках отримав дві нагороди, переніся на постійний побут до Ню Йорку, і його участь на репрезентативній американській виставці є першим його виступом на цьому ґрунті. З понад тисячі надісланих творів вибрано на виставку тільки по одному від кожного мистця, разом 283. Дереворит Гніздовського представляє „Дерево", з циклю творів, з яких один закупив Музей Міннеапольського Інституту Мистецтв у минулім році.

Нещодавно Гніздовський закінчив серію графічних ілюстрацій та оздоб для видання „Слова о Полку Ігореві", що саме друкується.

МИХАЙЛО ДМИТРЕНКО В КАНАДІ

З кінцем січня ц. р. прибув з Німеччини до Торонто в Канаді Михайло Дмитренко, один з найвизначніших наших мистців молодшої ґенерації. Закінчивши Київську Академію Мистецтв кілька років перед війною, він був у тій Академії професором-асистентом. Не бажаючи співпрацювати з московськими окупантами, він разом з іншими визначними київськими мистцями (Василь Кричевський старший і молодший, пок. Микола Азовський, М. Неділко й інші) подався при кінці війни на захід. У Мюнхені був він одним з найбільш активних мистців, організатором численних виставок і видань. Як довідуємось, в останніх часах свого побуту на скитальщині мистець опрацьовував варіянт ікони Вишгородської Богоматери, що її оригінал захопив з Вишгороду б. Києва суздальський кн. Андрей Боголюбський у 1155 р. і що тепер знаходиться в Москві. Мистець носиться з думкою видати ту славетну ікону в кольоровій репродукції.

УКРАЇНСЬКА АРТИСТКА НА ВИСТАВІ В ДІТРОЙТІ

В грудні закінчилася в Дітройтському Інституті Мистецтв річна виставка мистців Мічіґену, в якій взяла участь артистка п. Анна Вачинська з Енн Арбор. На цій репрезентативній виставці її малюнок знайшовся між 226 вибраними з 1800 надісланих. Пані Вачинська відома в американському мистецькому світі своїми малюнками, різьбами, а також літературними творами в англійській мові.

ПИВО І ПОЛІТИКА

Д-р Бонче, знаний посередник Об'єднаних Націй в ізраїльсько-арабськім конфлікті, нагороджений мировою нагородою Нобля в минулому році, виступив недавно в телевізійній програмі, яку уряджувала фірма Анґгойзер-Буш, для реклями свойого, впрочім знаного і доброго пива.

Д-р Бонче не говорив нічого про пиво. — Він натомість сказав таке: — „Я дуже вдоволений, що можу брати участь у вашому представленню. — Ви старасетесь розвеселити і розрадувати людей, даючи їм кілька безжурних хвилин. Ми старасмося робити те саме в Об'єднаних Націях, даючи їм надію на мир. Коли ми там, в Об'єднаних Націях, зробимо своє діло з таким успіхом, як ви це робите тут, — то земля напевно стане гарним закутком для життя."

Софр.

КЛЯСИФІКУЮТЬ 100,000 РОБІТНИКІВ НА СКИТАЛЬЩИНІ

Ню Йорк. — Джан В. Ґіббонс, голова Комісії Переміщених Осіб, заявив на обіді Жидівського Комітету Праці в готелю Валдорф Асторія, що решту скитальців в Европі тепер перебраковують і каталогують відповідно до їх зручности й фахових здібностей. Це роблять з наміром, щоб їх перевезти до Злучених Держав для зарадження недостачі робітників у всяких фазах краєвої оборони. Комісар думає, що на підставі теперішнього закону про переміщених людей можна буде перевезти усіх 100,000 до Америки. Досі перевезено сюди і розселено 207,000 скитальців з Европи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Коляда Чорноморської Січі

В нашій громаді Організація Чорноморської Січі влаштовує імпрези від 1930 року та займається збірками на народні цілі. Цього року на річних зборах цеї організації ухвалено піти по коляді (як і кожного року), а дохід з коляди призначено на Український Народний Фонд, бо вважаємо, що всі збірки повинні іти до Народного Фонду, а цей вже знає, скільки і на що призначити. Хоч на Різдво падав цілий день дощ, проте члени Чорноморської Січі пішли по коляді, а добрі люди, знаючи працю Чорноморської Січі щиро нас приймали та складали щедрі пожертви, так, що цього року коляда принесла $613.50. Цю суму вислано до УККомітету на Народний Фонд.

Отсею дорогою в імені Чорноморської Січі складаємо щиру подяку всім жертводавцям.

Коляду зложили:

С. Федейко $15.

По $10: Т. Міссірі, Ст. Кот, А. Мазур, І. Ковальчик. М. Ліснянський — $6.

По $5: п-ні Писарчук, М. Крукар, Л. Кулич, П. Дзидзора, М. Мацях, П. Лахоцький, В. Гіль, Меланія Милянович, Н. Петришин, Н. Боднарук, Марія Перхук, Марія Ліпка, Т. Кречковський, Ст. Федович, Д. Мадай, В. Цан, І. Федів, І. Вішка, П. Світніцький, К. Качала, І. Бобир, П. Мелень, Т. Кірічанко, Н. Цінюрчин, К. Стельмах — $4.

По $3: о. В. Лотович, П. Мандат, І Коцюба, Ст. Гладкий, В. Пацак, К. Колодій, С. Гриценко, П. Брідський, Петро Дмитрів, П. Мицишин, В. Ценко, П. Биковська, Ст. Гребіняк, Ст. Гребіняк. П. Побігун, Т. Васько, М. Вагнер, І. Іванчук.

По $2: І. Шібунка, П. Костик, І. Миронович, Є. Крук, Ф. Колодій, І. Яцусь, Н. Попович, С. Явна, П. Білограм, С. Домарецький, П. Пельо, П. Гулькевич, В. Шира, В. Гусар, М. Мельник, Р. Гулькевич, Й. Кейса, М. Іваницький, А. Фурка, Д. Чайка, М. Новак, П. Пришляк, О. Підвірний, К. Коченаш, М. Бурак, Мк. Кеннен, п-ні Кузьма, М. Котонеску, Є. Хитринь, Й. Кіраш, п-ні Котик, М. Брингілєвич, М. Баран, П. Чопик, А. Патриляк, М. Салюк, К. Коблян, Н. Кашуба, М. Атаманюк, О. Колисник, Ф. Савчук, Ст. Запотічний, П. Грицак, А. Милянович, Мисак, Ю. Трент, Гр. Готра, І. Грабар, С. Гріца, А. Тизьо, Л. Болутянський, І. Болутянський, А. Бусько, К. Станиславишин, Меланія Сайчук, Ева Хомінська, М. Турчинський, Н. Заяць, Й. Жарський, В. Вагнер, Ст. Кіцей, І. Слука, С. Моряк, С. Костів, С. Ціцюра, К. Піддубчишин, В. Кусень, І. Кавочка, П. Дмитриха, М. Гумен, Я. Кащуба, М. Гайдук, М. Гайдук, А. Качан, А. Лушняк, С. Максимяк, Н. Дзядів, Б. Крайник, М. Клапко, М. Чолко, М. Лемчак, М. Радзінський, Й. Гуральчук, Т. Павліна, І. Ничипор, І. Гринів, Т. Зазуля, С. Лашок, М. Вітер, О. Одуляк, В. Гаєвий, П. Палка, В. Бридун, П. Колеба, І. Шипяний, І. Петришин, М. Чомко, К. Андрев, А. Шаран, С. Кохан, В. Панаківський, М. Малик, І. Процик, І. Мендак, А. Гат, М. Бучинська, М. Скол, Ф. Сенишин, І. Баричко, Ева Чомин, П. Тхір, А. Масаковська, М. Юрків, В. Кушнір, Г. Когут, Г. Матис, К. Матис, Щурко, М. Рибка, Е. Онуфрів, А. Долошицький, А. Зімовський, І. Патуляк, І. Жулинський, М. Курила.

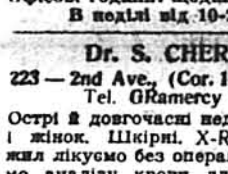
По $1: Р. Дорош, М. Павелко, Д. Качала, Й. Ткачук, П. Павчак, С. Павчак, М. Самуїл, М. Павелко, І. Фурка, Р. Ковтко, С. Буньо, А. Снадик, А. Вальчук, Т. Махніч, І. Кіш, Г. Новак, О. Квасниця, Лемчак, М. Сидор, С. Бервецький, К. Бяла, Г. Гуральчук, І. Леско, Г. Демкович, Р. Кречковський, І. Шібунка, М. Пирій, М. Гумен, І. Бервецький, А. Ванса, А. Борик, Р. Лудзак, Г. Савчин, Т. Бігуняк, К. Корбецька, Г. Гулик, П. Барановський, М. Лашок, І. Ярош, П. Ярош, А. Пельо, О. Пельо, М. Фурка, А. Ярема, В. Черепака, М. Волошин, п-ні Фурка, С. Янович, Л. Русинко, І. Рудакевич, З. Салевич, Н. Пігура, А. Євусяк, П. Світлик, А. Нестор, Т. Закaнич, Ф. Жарський, В. Бутковський, І. Васько, П. Свідрик, М. Кавочка, І. Стиранка, М. Барна, М. Микович, В. Хомяк, В. Челак, П. Крелик, В. Болутянський, М. Челак, А. Тизьо, В. Литвенка, К. Барна, Т. Журавецька, П. Дмитрів, Т. Шнайда, П. Грабар, п-ні Кухар, П. Магура, Я. Олсон, І. Микула, п-ні Сой, Феленчак, А. Корнало, І. Поліщук, Кігон, І. Миць, М. Трусевич, І. Кошицький, Т. Завіський, В. Костів, А. Малюца, В. Куч, Г. Шимлій, Махнич, О. Логин, Г. Лецин, П. Мандра, М. Биковська, Р. Загородничий, Е. Лазорко, П. Андрусєчко, С. Іваницький, К. Потиняк, І. Білас, М. Третяк, К. Лінович, М. Гілик, Г. Квін, І. Федів, Р. Лудзак, М. Дзубінський, І. Янко, С. Островський. Решта дрібними.

Микола Петришин

ПРАЦЯ

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

Професійні оголошення

ЮАРК, Н. ДЖ.

На НТШ

Н. Н. $20, Т. Каськів $10, В. і А. Середовичі $10, Р. Набережний $7,50; по $5: д-р І. Карапінка, Дармохвали, А. Левіцька, Настюки, Зятики, М. Осадца, д-р О. Андрушків $3; по $2: А. Карпа, Д. Кізима, Р. Залепськи; по $1: Н. Н., С. Глушко, О. Загібайло, А. Винник, д-р Т. Мацьків, П. Цяпка, Снилик, д-р В. Січинський, І. Бакун, Й. Гой, М. Павлусь, Парубчак, д-р М. Чировський $1.50, а решта дрібними. Разом $100 зібрано на зустрічі НТШ з нюарською громадою.

БРУКЛИН, Н. Й.

Осередок СУМ-а

Організаційними сходинами дня 24 листопада 1950 р. в присутності голови Головної Управи СУМА з Ню Йорку повстав осередок СУМА в Бруклині.

Вибраний Комітет Осередка приступив негайно до праці. Число учасників з кожним нижнем зростало. Щотижня ввлаштовувано реферати для членів Осередка та місцевої громади, запрошеними прелеґентами, як також власними силами.

Члени Осередка відсвяткували в місяці грудні святочними сходинами роковини Базару, а 28. січня 1951 року влаштували Святочну Академію для Бруклінської громади, відзначаючи Роковини Самостійности України та Об'єднання всіх українських земель.

Організація Свята була дуже вдала. В програмі Академії слід відмітити вступне слово, що його виголосив голова Осередка д-р Бушак та гарно опрацьовану святочну промову, що виголосив проф. Вожаківський. Рецитації були виконані пп. Козяківною, другом Совичом та другом Лесняком.

На спеціяльну увагу заслуговує місцевий хор, який під проводом свойого диригента п. Улицького, при акомпаніяменті п-ні Ліди Осінчук, виконав низку українських пісень та маршів.

Українська громада в Брукляні, поверх 200 осіб, взяла участь у цій святочній Академії під проводом своїх провідників о. Їжака та п. Повгака.

Сцена була прикрашена національними прапорами та гербами Українських земель.

Добровільні датки, в сумі $20, зібрані на Академії, передано на визвольну акцію до Українського Конґресового Комітету.

Завданням СУМА в Брукляні на найблище майбутнє є: об'єднати в своїх рядах якнайбільше число новоприбулої та тут родженої нашої молоді, як теж вповні наладнати співжиття та дружню співпрацю з усіма місцевими українськими організаціями, для поживлення громадського та культурного життя громади.

П—.

ПОДЯКА

Щиро дякуємо **Вп. п. проф. ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ** за мистецьке і безкорисне приготування танку „Сніжинок" на пластовій ялинці.

Гніздо Новачок в Нюарку.

КЛІВЛЕНД, О.

Різдвяна вечеря

Українська православна парафія при церкві св. Володимира влаштувала в неділю, дня 21 січня свою традиційну різдвяну вечерю. Церковна галя була переповнена старими і молодими. Дівчатка-чарівниці в чудових національних строях, наче кольорові метелики, миготять перед очима, припрошуючи гостей до столів. Бо ж Сестрицтво св. Ольги під керівництвом пані М. Лозинської не шкодувало ні сил, ні уміння, щоб погостити гостей. Справді, і традиційна кутя з дзваром, справжнісінький український борщ, вареники полтавські в сметані, пироги, голубці...

Вечеру поблагословив парох о. Берик і дуже гарно розповів про наші вікові традиції, зв'язані з святкуванням Різдва Христового. Він говорив і про те, що велика наша українська родина сьогодні розсіяна по всьому світі, а Україна бореться з новітнім кривавим ворогом-окупантом, кров'ю і життям мільйонів легендарних героїв -м учеників боронить свою правду, волю, своє право бути господарем на своїй власній землі. Слова щирі, повні віри в перемогу Божої правди, запали глибоко в душі мирян.

Тут же відбулася т. зв. художня частина. Три сестрички, панночки Софія, Мирослава і Надя Берик, в супроводі роялі і скрипки дуже мило проспівали пісню „Спускайся вечероньку" О. Кошиця та на високому мистецькому рівні програли скрипковий дует Дакле. Слухачі тепло вітали моломолоденьких артисток-скрипалів.

Присутній на вечорі журналіст п. Ємець з Нюарку в гарячих і запальних словах передав привіт від православних парафій Нюарку і Ню Йорку та від імени нових іміґрантів висловив щиру подяку старшій іміґрації в Америці за ту братерську підтримку, яку відчували скитальці в непривітних таборах Европи, чи в перших хвилинах прибуття на незнану їм землю Вашинґтона. Пізніше запрошено п. Ємця, як представника тої молоді, що „виросла і виховалась під московсько - большевицьким караулом у тюрмі" розповісти окремі епізоди з підсовєтської дійсности. Перед очима приявних малюються страшні картини — розстріл петлюрівських офіцерів, повстанський загін оталана Греся, розстріл Всеукраїнського Повстанчого Комітету в Києві 1921 року, процес Спілки Визволення України (СВУ) і Спілки Української Молоді (СУМ), голод 1933 року, т. зв. Єжовщина 1937, табори жаху і смерти Сибіру, Колими, Камчатки, Соловецьких Островів, Вологда, Урал, Мурманськ, Архангельськ. Всі вони йдуть мільйонами на страшні муки і смерть, але не здаються!!!

Дякуючи п. Ємцю, о. Берик висловив надію, що коли під совєтською окупацією виростає така ідейна молодь, то там нема чого боятися про майбутнє України. Проведено теж збірку, в тому і на Український Конґресовий Комітет.

О. Клепач

ПОЖЕРТВА НА УКРАЇНСЬКУ ВІЛЬНУ АКАДЕМІЮ НАУК В ЗДА

Управа УВАН в ЗДА висловлює щиру подяку організаціям і громадянам, що своїми пожертвами в 1950 році уможливили розгортання УВАН в ЗДА: Український Конгресовий Комітет (через НТШ) — 100 дол., Український Робітничий Союз — 100 дол., „Народна Поміч" — 50 дол., Т-во „Самопоміч" в Акроні — 5 дол. К. Лісюк — 160 дол., П. Гаврилів — 60 дол., А. Галелюк, С. Дембицький, В. Пуйда — по 50 дол., П. Стасюк — 25 доларів, М. Скубова — 20 дол., К. Берків, Г. Гиневич, І. Докторук, О. Костюк, А. Марґолін, Л. Марґоліна-Гансен, М. Мельник, А. Орел, М. Середюк — по 10 долярів; К. Варварів, М. Волинець, М. Волинець, Н. Воробець, С. Гаєвська, Я. Гафінкович, о. Запаринюк, Захвалинський, Л. Козар, І. Кривенко, Д. Кузик, Т. Левицький, С. Максимюк, В. Міяковський, І. Морозко, М. Нагірняк, І. Піддубний, М. Приходько, В. Розгін, І. Саластін, К. Самосій, І. Сенко, Ю. Сенко, С. Степанюк, М. Стратієнко, Я. Струк, С. Федорівський, П. Харченко, Ю. Чапленко, М. Юркевич — по 5 долярів; Страсієнко — 3 дол., Д. Павлик — 2 дол., А. Дерев'янко і Ф. Калитчук по 1 дол.

Крім того, висловлюємо велику подяку збірщикам проф. Олександру Шавлач і пані Олександрі Костюк за допомогу при проведенні збірок.

За УВАН в ЗДА:

Проф. М. Ветухів, голова; М. Кекало, скарбник.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

КОНФЕРЕНЦІЯ ОДУМ

В днях 15, 16, 17, 18 лютого (четвер, пятниця, субота), щоденно від 7 до 10.30 год. вечора, в Ню Йорку в домівці ОДУМ — 149 2 Евеню, відбудеться ідеологічно - програмова конференція ОДУМ, при співучасти організації ДОБРУС і старшого громадянства, на тему: **„Обличчя підсовєтської людини і завдання ОДУМ".** В конференції візьмуть участь:

Четвер, 15 лютого: Вол. Дубняк: Вступна доповідь: „Завдання української вільної молоді"; В. Гришко: „Обличчя української молодої людини підсовєтської формації"; Й Гірняк: „Молодь українського відродження в мистецтві"; дискусія.

Пятниця, 16 лютого: П. Голубенко: „Українська молодь в підсовєтській літеранурі" (Аглая і її тип.); П. Карпенко-Криниця: „Тип Й. Позичанюка — новий тип українського революціонера"; Логуш: „Зустріч українських націоналістів з українською молоддю підсовєтської формації"; Дискусія.

Субота, 17 лютого: Проф. М. Шлемкевич: „Молода людина українського заходу"; Л. Дражевська: „Українська молодь в науці"; Дискусія. Опісля спільна забава з танцями, яку влаштовує ОДУМ і Об'єднання вояків.

Неділя 18 лютого: Ю. Дивнич: „Дві революції — два типи громадської людини". Співдоповіді і дискусії.

До участі в дискусії запрошені: Проф. Бобровський, В. Голубничий, Гайвас, М. Степаненко, Проф. І. Дубинець, проф. Марченко та інші.

Конференцію влаштовує редакція „Бюлетень ОДУМ" і до участи запрошує все українське громадянство, а особливо молодь.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 18. січня 1951 р. помер в 69 році життя

ПИЛИП КУДЛИК

довголітній член Тов. Українська Січ від. 39 У.Н.Союзу в Сиракюз, Н. Й. Покійний походив зі села Чишин, пов. Ліско. Полишив в смутку дочки Олену і Тересу, сина Павла, сестру Наталію і одну внуку. До Товариства і У.Н.Союзу вступив 1915 р.

Похорон відбувся 22. січня 1951 з дому жалоби до церкви св. Йоана Хрестителя а відтак на цвинтар св. Йоана Хрестителя — в Сиракюз Н. Й.

Покійний був з цих перших піонірів нашої громади, що організував парафіяльну громаду, а теж і відділ 39 У.Н.Союзу в Сиракюз, Н. Й. — В. Й. П.

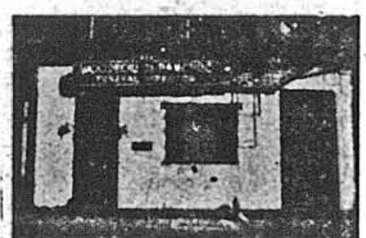
В. Осухівський, секр.

Дня 6. лютого 1951 помер в Ню Йорку, Н. Й. член Укр. Зап. Тов. Дністер від. 361 У.Н.Союзу

АНДРІЙ СУХЕНА

Покійний родився 1894 року, Західна Україна. Полишив в смутку жінку Еву, трьох синів Франка, Йосифа і Михайла, дві дочки Марію і Анну, трьох внуків та дві сестри і брата.

В четвер, 8. лютого з похоронного заведення Петра Яреми тлінні останки були відпроваджені до Фреквіл, Па. до дому його сина Михайла, де його похоронено. — Земля Йому Пером!

ТАРЗАН, ч. 2529. Підступ поміг їм перейти.

„Провірка припізнить доставу" — загарчав Ггак — „а за неї Сол-то-то, отой жорстокий пан, пішле нас усіх до ям". — „Твоя правда" — признав Сагот. „Жорстокого чоловіка не можна робити ворогом. Перейди разом з твоїми ґілякарами".

„Чи може є які признаки погоні?" — застогнав Іннес. — „Нема ніяких", — відповів Ггак. — „Одначе пічнеться, як тільки вони завважать, що нас нема".

Тому, що була спека і тягар був великий, Перрі був близький безсилля. „Ми вже близько до джунґлів, Перрі!" — сказав Іннес. „Там ми спічнемо".